

Waarom Brussel wil weten hoe breed een Hollandse sloot is

Henk Janssen en Marcel Meijer van Alterra, onderdeel van Wageningen UR, zoeken naar de zwakke plekken in kaarten waarop de Europese landbouwsubsidies worden gebaseerd. Slechte kaarten zijn duur, leggen de onderzoekers uit. Duur voor boeren die er subsidie door mislopen, of duur voor de Nederlandse overheid die een miljoenenboete van Brussel riskeert als de kaarten niet kloppen.

In 2007 leidde een inspectie van de Europese Unie op de verstrekte landbouwsubsidies en het door Nederland gehanteerde referentiesysteem tot discussie over de Nederlandse sloot. In het systeem dat Nederland toen gebruikte, stonden de sloten als lijnen op de kaart. Bij het berekenen van perceelsoppervlaktes telde de sloot daarom mee. Ten onrechte, vond de EU, want in sloten groeien geen suikerbieten. Er moesten nieuwe kaarten komen waarop sloten, houtwallen en andere landschapselementen uit de subsidiabele oppervlakte waren verwijderd. Alleen het oppervlak dat gebruikt kan worden voor teelt komt sindsdien in aanmerking voor subsidie. Als het systeem waarmee Nederland de toegekende subsidies controleert niet in orde is kan de Europese Unie bovendien boetes uitdelen. Meijer: 'Dat kan in theorie in de papieren lopen. De boete is vijf procent van de uitgekeerde subsidies aan een land, en tien procent als de fouten niet hersteld worden. Voor Nederland betekent dat vijftig tot honderd miljoen euro.'

In 2008 leverde het Kadaster daarom een compleet nieuwe set referentiekaarten op, waarin het subsidiabele oppervlak volgens de regels is aangegeven. De Europese Unie blij, maar een deel van de boeren niet. Meijer: 'Elke meter die een perceel kleiner wordt, kost een boer een paar euro.' Want hoewel de regels duidelijk lijken, zijn ze dat in de praktijk niet altijd. Janssen: 'Het maakt uit wanneer je de sloten opmeet. In het voorjaar als de sloten net zijn gedregd, of in het najaar als de koeien de kanten hebben uitgetrapt.'

De onderzoekers zijn in gesprek met Dienst Regelingen, boerenorganisatie ZLTO en fabrikanten van geo-apparatuur om te zien of er mogelijkheden zijn om boeren zelf meer invloed te geven op de metingen van hun areaal. Janssen: 'Boeren hebben steeds meer GPS-apparatuur op hun machines, en dat zal in de toekomst alleen maar toenemen. Ze hebben



Sloten tellen sinds 2007 niet mee voor het bepalen van de landbouwsubsidie.

in veel gevallen hun perceelsgegevens dus al.' Volgens Janssen zouden boeren hun gegevens vrijwillig beschikbaar kunnen maken via een online databasesysteem waar ook andere gebruikers toegang toe hebben. De Dienst Regelingen kent al een dergelijk online systeem voor het opgeven van perceelsgrenzen. 'Dat heeft meteen als voordeel dat je de loonwerker precies kunt zeggen welk stuk land hij moet rooien. Het kan nu gebeuren dat de loonwerker het perceel van de buurman oogst omdat hij het tweede hek aan de linkerkant niet had gezien – waar hij moest wezen – en bij het derde hek het land op was gegaan.' Boeren hoeven zich dan ook niet druk te maken over het administratieve proces van de overheid.

De overheid krijgt een betrouwbaar registratiesysteem dat minder inspanningen van ambtenaren vergt en misschien zelfs accurater is. 'Een boer zou zelf aan kunnen geven waar een schuur is gebouwd, zodat je er niet tijdens een *random* controle achter hoeft te komen.' Voorwaarde voor de online database is wel dat er duidelijke protocollen komen, en wellicht gecertificeerde bedrijven die de gegevens aanleveren. 'De techniek is niet het probleem', zegt Janssen, 'het gaat om het systeem eromheen.'

Contact:

henk.janssen@wur.nl
0317 - 48 15 73